

Miejsce na identyfikację szkoły

ARKUSZ PRÓBNEJ MATURY Z OPERONEM GEOGRAFIA

POZIOM ROZSZERZONY

Czas pracy 150 minut

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 14 stron (zadania 1–31). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
3. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
4. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
5. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.
6. Podczas egzaminu możesz korzystać z linijki.

Życzymy powodzenia!

Za rozwiązanie wszystkich zadań można otrzymać łącznie **60 punktów**.

Wpisuje zdający przed rozpoczęciem pracy

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

PESEL ZDAJĄCEGO

--	--	--	--

**KOD
ZDAJĄCEGO**

Zadania od 1. do 9. wykonaj na podstawie załączonej barwnej mapy przedstawiającej fragment Pojezierza Kaszubskiego oraz własnej wiedzy.

Zadanie 1. (2 pkt)

Uzupełnij podziałkę liniową mapy Kaszub.

Zadanie 2. (3 pkt)

Jedna z tras spływów kajakowych rozpoczyna się na cieku przecinającym drogę w Brodnicy Dolnej, a kończy na kąpielisku w Chmielnie nad jeziorem Kłodno.

Podziel tę trasę na trzy etapy, uwzględniając jeziora, przez które przepływają kajakarze oraz jedną mijaną przez nich atrakcję turystyczną. Podaj kierunek ich płynięcia.

Etap 1: .....

.....

.....

Etap 2: .....

.....

.....

Etap 3: .....

.....

.....

Zadanie 3. (1 pkt)

Kartuzy to malowniczo położone kaszubskie miasto.

Określ trzy cechy przyrodnicze jego położenia.

1. ....
2. ....
3. ....

Zadanie 4. (2 pkt)

Kartuskie jeziora są bardzo zanieczyszczone.

Na podstawie mapy podaj dwa źródła zagrożeń dla ekosystemu jeziora Karczemne.

1. ....
2. ....

Zadanie 5. (2 pkt)

Oblicz powierzchnię jeziora, wiedząc, że na mapie wynosi ona 4,6 cm². Zapisz obliczenia.

Obliczenia

Wynik .....

Zadanie 6. (2 pkt)

Podaj nazwy metod prezentacji zjawisk, za pomocą których na mapie przedstawiono:

a) lasy .....

b) obiekty noclegowe .....

c) wysokości nad poziomem morza .....

Zadanie 7. (2 pkt)

Zaznacz właściwe dokończenie zdań.

a) Wschód słońca najwcześniej można zaobserwować nad jeziorem

- A. Ostrzyckim (A7–B7).
- B. Rekowo (B3).
- C. Klasztorne Duże (E2).
- D. Ciche (D3).

b) Zimą najkrótszy dzień będzie w

- A. Ostrzycach.
- B. Chmielnie.
- C. Goręczynie.
- D. Prokowie.

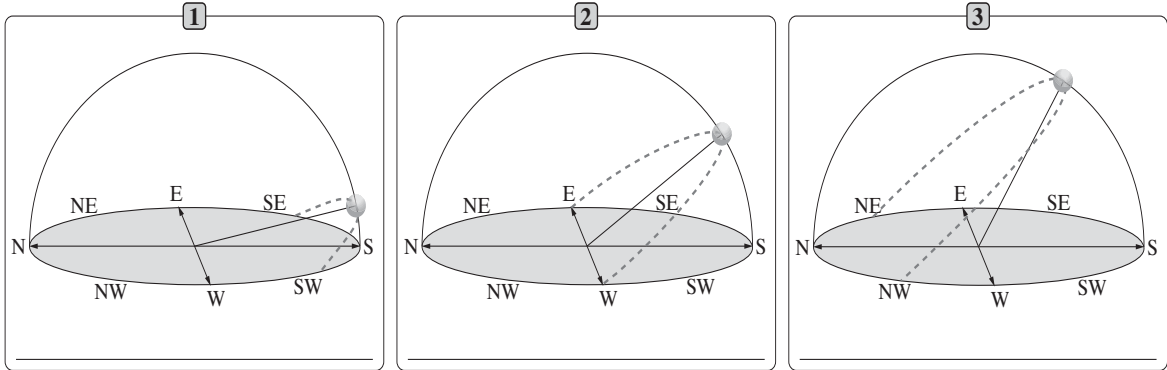
c) Na południku 18°07'E są położone

- A. sad, muzeum i hotel.
- B. fragment szlaku rowerowego, rezerwat i kościół.
- C. leśniczówka, stacja benzynowa i las.
- D. kąpielisko, sześć jezior i kemping.

Zadanie 8. (1 pkt)

Rysunki przedstawiają widomą drogę Słońca po sklepieniu niebieskim, obserwowaną w Kartuzach w dniach: 22 VI, 22 XII i 21 III.

Uzupełnij rysunek, wpisując właściwe daty.

Zadanie 9. (2 pkt)

Położenie wsi kaszubskich ma wpływ na ich rozwój przestrzenny oraz na rodzaj zatrudnienia mieszkającej tam ludności.

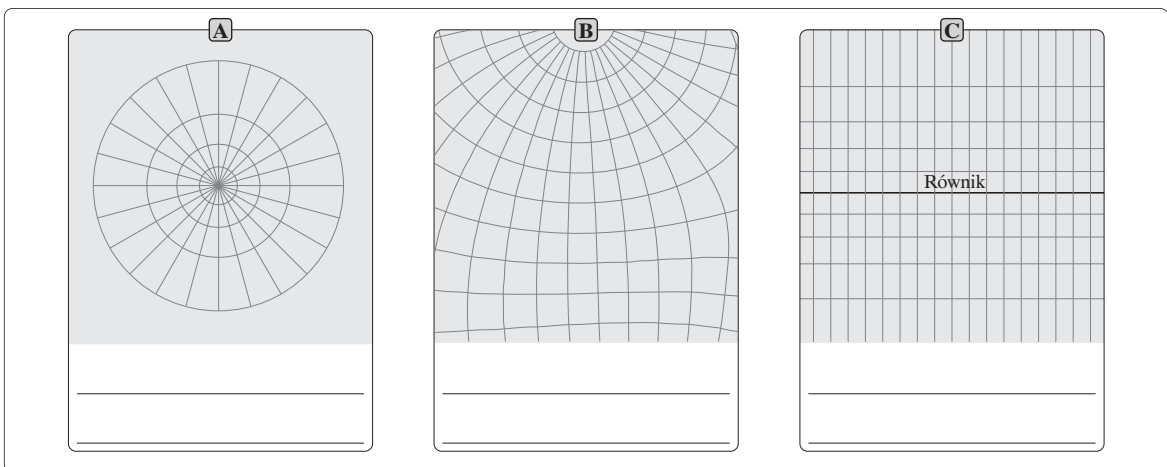
Odczytaj z mapy możliwe kierunki rozwoju przestrzennego dla wsi Kosy i Zawory oraz określ związaną z ich położeniem specyfikę zatrudnienia.

Wsie	Rozwój przestrzenny	Specyfika zatrudnienia
Zawory		
Kosy		

Zadanie 10. (2 pkt)

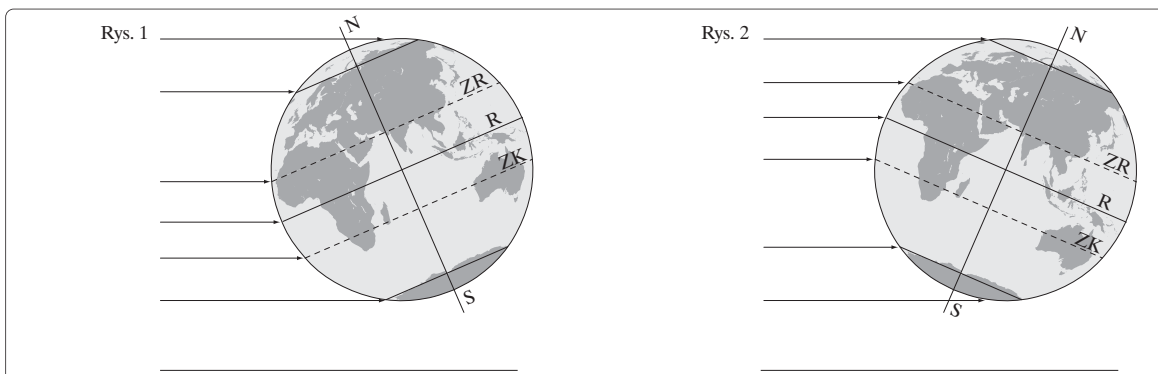
Podpisz wykreślone typy odwzorowań kartograficznych (A–C), wybierz z podanych niżej określeń.

- stożkowe poprzeczne   walcowe poprzeczne   azymutalne poprzeczne
- stożkowe ukośne   walcowe ukośne   azymutalne ukośne
- stożkowe normalne   walcowe normalne   azymutalne normalne

Zadanie 11. (3 pkt)

Rysunki przedstawiają oświetlenie Ziemi w pierwszych dniach wybranych astronomicznych pór roku.

a) Wybierz właściwe daty z niżej podanych i wpisz je pod rysunkami.

21 III, 22 VI, 23 IX, 22 XII, 21 I

b) Zakreskuj:

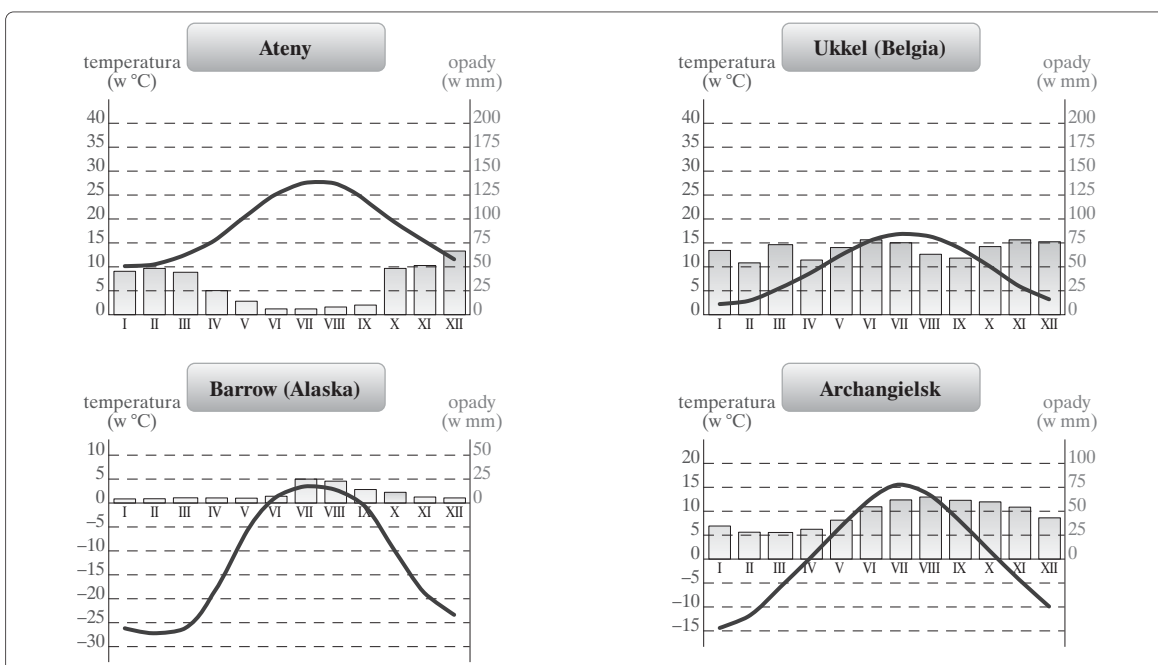
- obszar występowania nocy (na rysunku nr 1)
- obszar występowania nocy polarnej (na rysunku nr 2)

Zadanie 12. (2 pkt)

Spośród podanych nazw chmur podkreśl te, które dotyczą chmur deszczowych.

cumulonimbus, cirrus, altocumulus, nimbostratus, stratus, stratocumulus

Zadania od 13. do 15. wykonaj na podstawie własnej wiedzy oraz diagramów klimatycznych przedstawiających roczny rozkład średniej miesięcznej temperatury powietrza w °C i średnich miesięcznych sum opadów atmosferycznych w mm w wybranych stacjach z różnych stref klimatycznych.

Zadanie 17. (2 pkt)

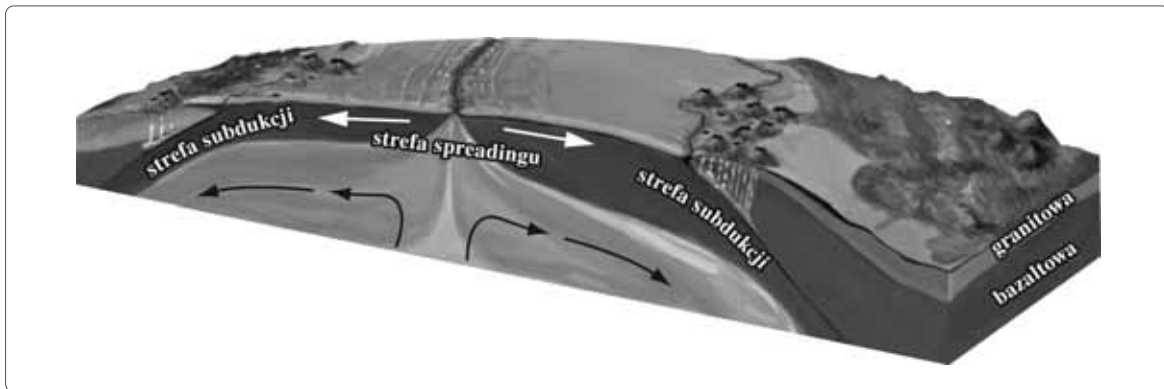
Przyporządkuj wybranym jednostkom tektonicznym Europy wymienione niżej krainy geograficzne Polski, które leżą w zasięgu ich występowania.

Tatry, Góry Świętokrzyskie, Nizina Podlaska, Pojezierze Mazurskie, Góry Stołowe, Bieszczady

Jednostki tektoniczne Europy	Krainy geograficzne Polski
platforma prekambryjska	
górotwory paleozoiczne	
obszary fałdowań alpejskich	

Zadanie 18. (2 pkt)

Na rysunku przedstawiono sytuację tektoniczną na granicy płyt litosfery.

Podaj dwa przykłady zjawisk lub procesów geologicznych występujących na granicy płyt litosfery na obszarze przedstawionym na rysunku. Wyjaśnij genezę podanego procesu geologicznego.

Przykłady zjawisk lub procesów geologicznych:

- .....
- .....

Nazwa omawianego procesu geologicznego: .....

Geneza podanego procesu geologicznego:

.....
 .....
 .....
 .....

Zadanie 19. (2 pkt)

Rozpoznaj minerał i skały opisane w poniższych zdaniach. Zapisz odpowiedzi.

A. Powstał przez sprasowanie granitu.

.....

B. Skała powstała ze szczątków roślinnych o zawartości węgla do 60%.

.....

C. Minerał ten jest tworzony z rozkładu chemicznego gipsów, najczęściej przy udziale bakterii.

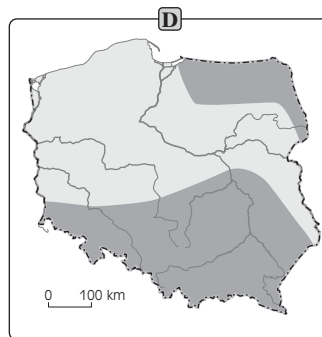
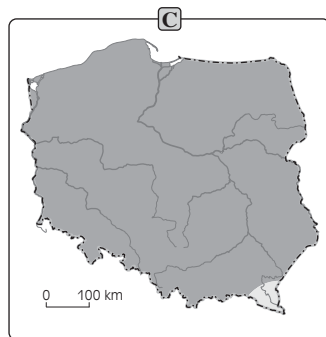
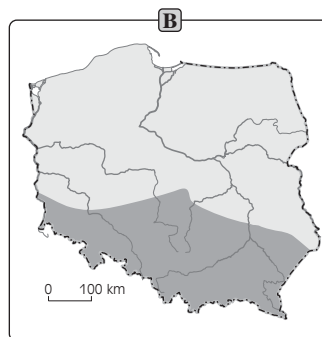
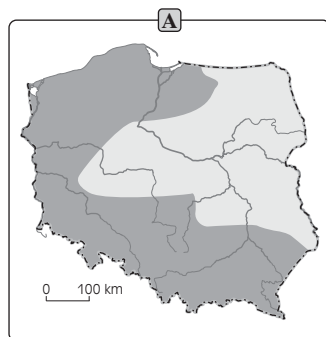
.....

D. Skałę tę tworzyła głównie wolno zastygająca pod powierzchnią Ziemi kwaśna (ponad 60% krzemionki) magma.

.....

Zadanie 20. (2 pkt)

Mapy przedstawiają granice zasięgów czterech gatunków drzew na obszarze Polski. Ich występowanie jest efektem przejściowości klimatu od morskiego na zachodzie do kontynentalnego na wschodzie.

Rozpoznaj na mapach gatunki drzew i podpisz je. Skorzystaj z podanej niżej listy gatunków.

buk europejski, jodła europejska, sosna zwyczajna, świerk europejski, brzoza

Zadanie 21. (2 pkt)

W Polsce jaskinie spotykamy przede wszystkim na obszarach wyżynnych i górskich.

Do podanych jaskiń dopasuj region, w którym one występują.

Wyżyna Kielecko-Sandomierska, Masyw Śnieżnika, Tatry,
Wyżyna Krakowsko-Częstochowska, Bieszczady

- A. Jaskinia Niedźwiedzia .....
- B. Jaskinia Raj .....
- C. Jaskinia Mroźna .....
- D. Jaskinia Ciemna .....

Zadanie 22. (2 pkt)

Każdemu z podanych państw przyporządkuj język urzędowy i grupę językową, do której wybrany język należy. Wybierz spośród poniższych.

Języki: angielski, francuski, portugalski, hiszpański, niemiecki, rosyjski, włoski

Grupy językowe: germańska, słowiańska, romańska, bałtycka

- A. Brazylia
język urzędowy ....., grupa językowa .....
- B. Meksyk
język urzędowy ....., grupa językowa .....
- C. Australia
język urzędowy ....., grupa językowa .....
- D. Rosja
język urzędowy ....., grupa językowa .....

Zadanie 23. (2 pkt)

W dobie deficytu energetycznego przy jednoczesnym ciągłym wzroście zapotrzebowania na energię wśród decydentów powraca idea budowy elektrowni atomowej w Polsce.

Przedstaw po trzy argumenty przeciwników i zwolenników budowy takiej elektrowni na terenie naszego kraju.

Argumenty przeciwników:

- 1. ....
- 2. ....
- 3. ....

Argumenty zwolenników:

- 1. ....
- 2. ....
- 3. ....

Zadanie 24. (3 pkt)

Na podstawie materiału źródłowego oraz własnej wiedzy wykonaj polecenia.

W latach 2005–2006 w Polsce można było zaobserwować dynamiczny rozwój rolnictwa ekologicznego. Liczba gospodarstw ekologicznych wzrosła z 3760 na koniec 2004 roku do 7182 w 2005 roku, zaś pod koniec roku 2006 wyniosła 9187. Powierzchnia użytków rolnych, na których prowadzono produkcję metodami ekologicznymi, zwiększyła się z 82 730 ha w roku 2004 do 166 299,7 ha w 2005 roku i 228 009,15 ha w 2006.

a) Określ udział trzech województw z największą liczbą gospodarstw ekologicznych w ogólnej liczbie takich gospodarstw w Polsce w 2006 roku. Podaj nazwy tych województw.

Na podstawie: Raport o stanie rolnictwa ekologicznego w Polsce w latach 2004–2006, GIJHARS, Warszawa 2007.

Udział: .....%

Województwa:

1. ....
2. ....
3. ....

b) Oblicz średnią wielkość gospodarstwa ekologicznego w 2004 i 2006 roku. Sformułuj wniosek.

2004 rok .....

2006 rok .....

Wniosek: .....
.....

c) Podaj dwie przyczyny dynamicznego rozwoju gospodarstw ekologicznych w Polsce.

1. ....
2. ....

Zadanie 25. (2 pkt)

Płyniesz z portu w Jałcie na półwyspie Krym do Lizbony. Wpisz numery odpowiadające nazwom mijających kolejno mórz i cieśnin.

1. Morze Czarne, 2. morze Marmara, 3. Morze Egejskie, 4. cieśnina Bosfor,
5. cieśnina Dardanele, 6. cieśnina Gibraltar

Zadanie 26. (1 pkt)

Do podanych opisów przyporządkuj spośród poniższych odpowiedni okręg przemysłowy.

Witwatersrand, Minas Gerais, Uralski, Damodar

A. Okręg położony w okolicy delty Gangesu, bogaty w zasoby między innymi węgla kamiennego, rud żelaza, leżący w dynamicznie rozwijającym się i ludnym kraju.

.....

B. Największe miasta tego okręgu to Ufa, Orsk, Magnitogorsk. Okręg zlokalizowany jest w obszarze górskim, bogaty w zasoby między innymi ropy naftowej, rudy żelaza. Dominuje tam przemysł oparty na przetwórstwie surowców.

.....

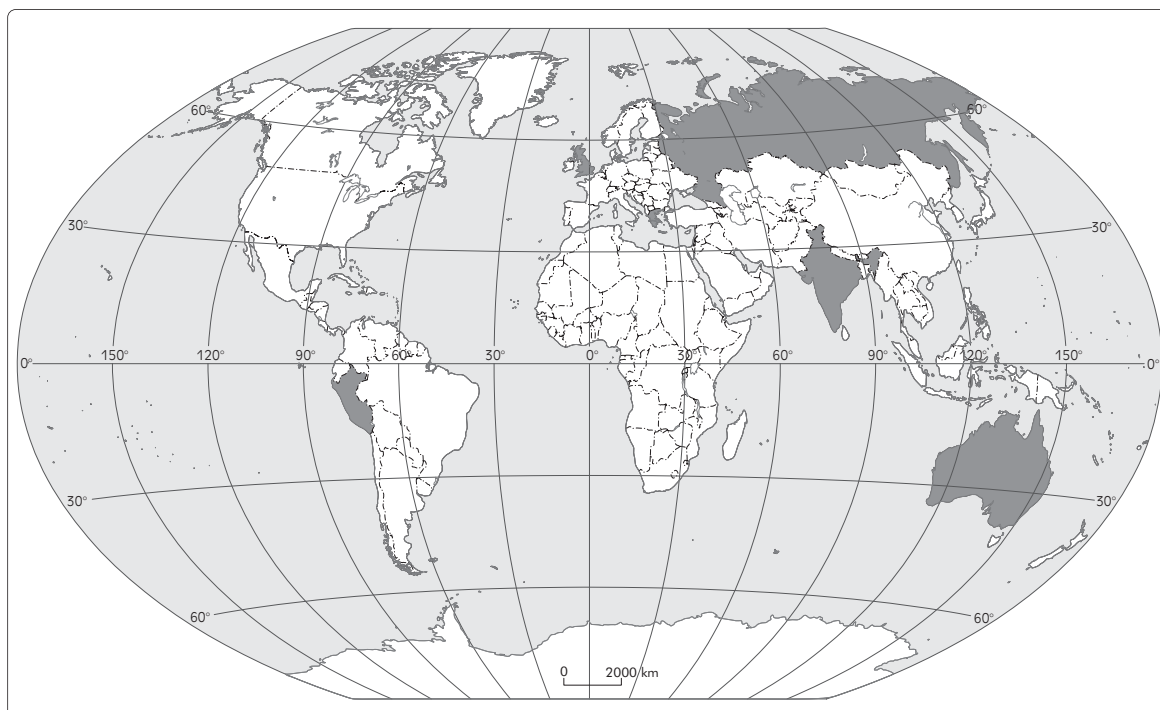
C. Jeden z najbogatszych w surowce okręg na świecie (złoto, uran, węgiel kamienny, diamenty, rudy żelaza, chrom), zlokalizowany w najbogatszym państwie biednego kontynentu.

.....

Zadanie 27. (2 pkt)

W lipcu 2008 roku na Liście Światowego Dziedzictwa UNESCO było ujętych 878 obiektów.

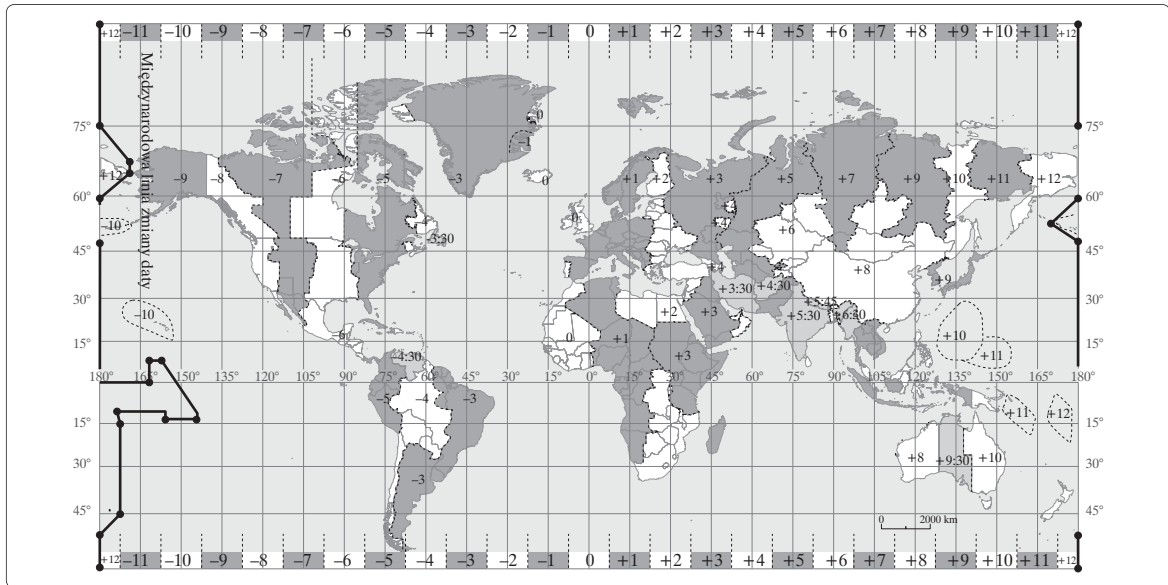
Na mapie świata ciemniejszym kolorem zaznaczono 6 państw. Wpisz na mapie w odpowiednich miejscach numer obiektu należącego do Światowego Dziedzictwa UNESCO.

1. Akropol, 2. Kreml, 3. Machu Picchu, 4. Tadz Mahal, 5. Stonehenge, 6. Wielka Rafa Koralowa

Zadanie 28. (2 pkt)

Mapa przedstawia podział na strefy czasowe świata.

a) Wymień cztery państwa leżące w co najmniej trzech strefach czasowych.

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....

b) Napisz, ile stref czasowych występuje w Rosji.

.....

Zadanie 29. (2 pkt)

Wykonaj polecenie na podstawie mapy z zadania 30, poniższego tekstu oraz własnej wiedzy.

Oficjalnie Nowy Rok jako pierwsi witają mieszkańcy wysp Kiribati położonych w centralnej części Oceanu Spokojnego. Gdyby nie polityka, sylwestrowa noc rozpoczynałaby się najpierw w Nowej Zelandii. Trwający od dawna spór o to, gdzie najwcześniej budzi się dzień, jak zawsze wzmaga się pod koniec grudnia. Trudno się dziwić – chodzi o setki tysięcy dolarów, które wydają turyści, by mieć poczucie, że Nowy Rok witają jako pierwsi na świecie.

Wyspa Baker – zamorskie terytorium USA – tam Nowy Rok zawita jako ostatni. Jego nadejście świętować będą jednak tylko... dzięki zwierzęta, ptaki morskie i ryby, bowiem wyspa ta, leżąca w połowie drogi z Hawajów do Australii, nie jest zamieszkała przez człowieka.

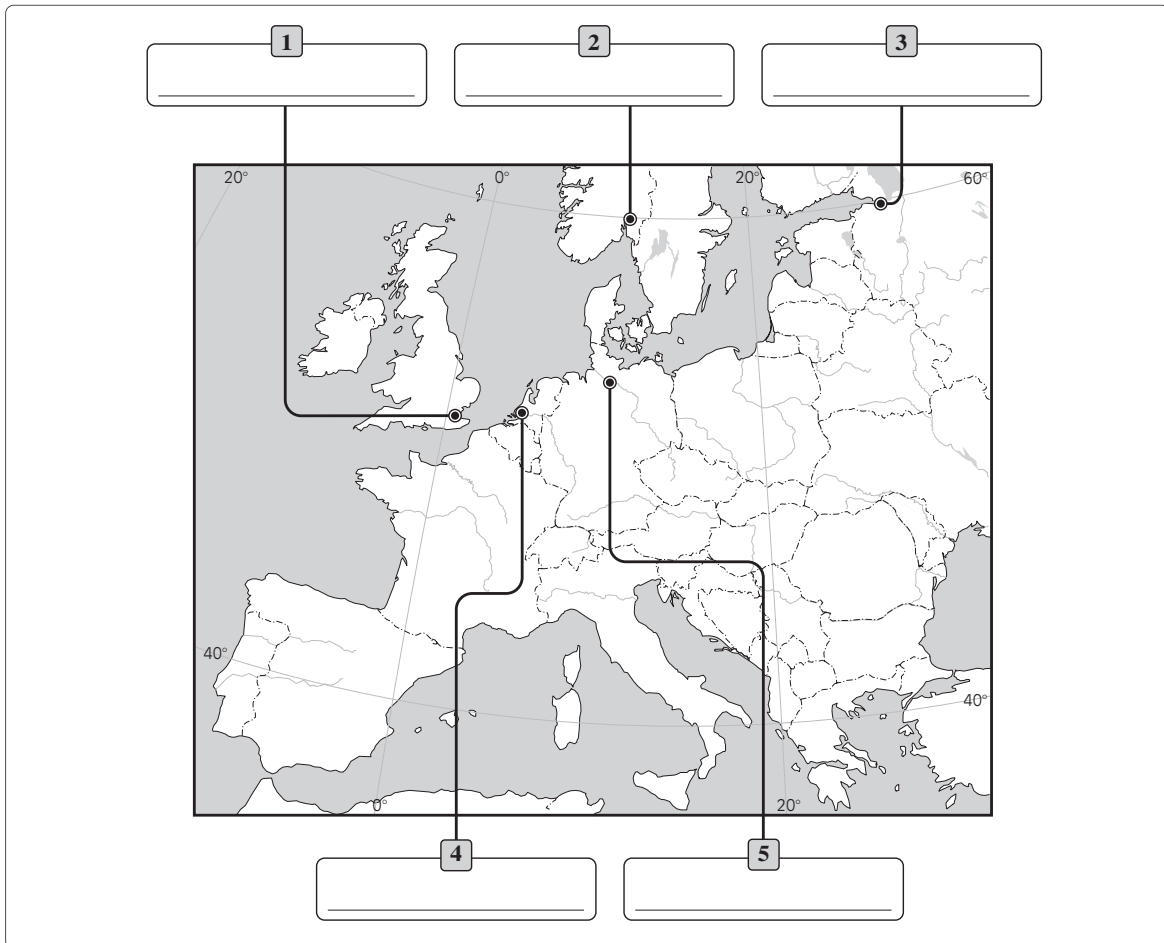
Na podstawie: www.wiadomosci24.pl

Nazwij i wyjaśnij przyczyny przedstawionego w tekście zjawiska.

.....
.....
.....
.....
.....

Zadanie 30. (2 pkt)

Mapa przedstawia kilka największych portów Europy.

Podpisz na mapie wymienione porty.

Rotterdam, Hamburg, Londyn, Oslo, Petersburg

Zadanie 31. (1 pkt)

Spośród podanych organizacji międzynarodowych podkreśl cztery, do których należy Polska.

NAFTA, ONZ, APEC, OECD, WTO, ASEAN, NATO, WNP

BRUDNOPIS (*nie podlega ocenie*)

